

Fil. 2,1-5– preek VB – 24-02-2012

1

Hart voor mensen (5): doorgeven

1. Idealen

Ik wil deze dienst beginnen met een verhaal. Een verhaal dat iets duidelijk maakt over de cultuur van het land waarin wij leven.

Het is zomer 2001. Ik loop over de camping in Toscane, in Italië.

Het is 's morgens nog koel. Heerlijk, vind ik dat! Genietend slenter ik naar een grasveldje aan de andere kant van de camping. Daar liggen en staan wat plastic stoelen en tafeltjes slordig door elkaar op het gras. Op één van die tafeltjes zie ik in dikke, zwarte, viltstiftletters: “Herman Brood is dood!” staan.

Verbaasd denk ik: wat is dáár nu de grap van. Totdat ik –terug bij de tent– begrijp dat de zanger/kunstenaar die dag zelfmoord gepleegd heeft, door van het Hilton Hotel in A'dam te springen.

Diep tragisch, zou je denken, een mens die zo een einde aan zijn leven maakt. Die zijn vrouw met dan nog twee jonge kinderen achter laat. Maar van die tragedie hoor je in de dagen na Broods dood maar weinig terug. Tot mijn verbazing is Brood thuis in Nederland een absolute held. In de pers ziet men geen verdrietig verval door mislukking, verslaving en aftakeling, maar een held. De rebel Brood die de moed had er na een woest leven zelf uit te stappen. Men ziet hem als een groot kunstenaar; een licht waar we allemaal respect voor moeten tonen. Zo staat op zijn graf op de begraafplaats Zorgvlied.

“I did it my way!” zong de rebel vlak voor zijn dood. En dat is waar! Maar waarom zoveel mensen daar nu zo blij mee zijn, begrijp ik niet. Ik zie vooral de verslaving, de verworping en het diepe verdriet. Maar de bewondering voor Brood was er toen en blijft er nu. Niet alleen voor zijn muziek, maar juist ook voor zijn manier van leven. In zijn geboorteplaats Zwolle is een standbeeld onthuld en tien jaar later wordt

de vuistdikke biografie over zijn leven door zijn fans opnieuw jubelend ontvangen.

Volgens mij zegt het veel over het denken in Nederland. In ons land ben je een held als je helemaal voor je zelf durft te gaan. Zelfs al doe je je zelf en je dierbaren daarmee veel verdriet.

Nu is Herman Brood natuurlijk een uiterste, maar ik denk dat je het ook in veel mildere vormen terug vind. Je eigen droom volgen, aan anderen laten zien wie je bent, ambitieus zijn en rebels je ruimte opeisen, de top bereiken, dat zijn idealen in ons land.

Wie dat niet zo doet, zijn in de ogen van velen toch een beetje mislukt. Muurbloempjes. Misschien kunnen we iemand nog helpen met een assertiviteitscursus of een 'total make over'. Nu kan zo'n cursus voor sommigen echt een hulp zijn, maar het is wel opvallend dat de tegenhanger ervan, een cursus dienen, niet bestaat in ons land.

En dat geeft te denken. Ik denk dat dienen in onze tijd niet populair is. Net zo, trouwens, als het in de oudheid niet in tel was. Dienen is een

beetje zelig, vond men toen. Kom nou je bent geen slaaf: 'laat zien wie je bent'. Dát sprak tot de verbeelding.
Toen behoorde dienen niet tot de idealen. Nu ook niet!

2. Idealen in het Koninkrijk.

Maar in het Koninkrijk van God is dienen het ideaal!
In het Nieuwe Testament worden alle christenen opgeroepen dienaren te zijn. Christelijke leiders zijn daar altijd dienaren, te beginnen bij de Heer Jezus.

- De Heer Jezus noemt zichzelf een dienaar (zelfs als leider wil Hij een dienaar blijven. NB de Voetwassing) (EV)
- Veel mensen om Hem heen willen zo genoemd worden: Maria en Simeon bijv.
- De Heer Jezus maakt er veel werk van om zijn leerlingen het dienen te leren. Dat kost Hem moeite, want zij willen liever de grootste zijn in het Koninkrijk, i.p.v. dienaar.

- Als apostelen stellen ze zich op hun beurt als dienaar op. Ook Paulus die er later bij kwam (begint bijna elke brief zo).
- En de leerlingen van Jezus roepen op hun beurt hun leerlingen weer op om juist dienaar te zijn en zij nemen dat van hen over.
- Dienen heeft binnen Christus gemeente altijd de hoogste aanzien genoten.

Het hóórt –tot op de dag van vandaag- bij de basis van het christen-zijn. Iets dat we in de loop van de tijd moeten zien vast te houden.

En dat zal moeilijk zijn in een samenleving die niet zoveel met dienen heeft, maar meer met eigengereide rebellen zoals Herman Brood.

Nu we in de vijfde week van het project zijn aangekomen, waar het over het belang van dienen gaat, is het belangrijk om ons dit goed bewust te worden. We hebben wat te verliezen!

Een dienstbare houding leer je niet in onze samenleving, je leert het er eerder af. Want van jouw dienstbare houding wordt zomaar misbruik

gemaakt. Als iedereen vooral voor zichzelf opkomt, moet jij dat ook wel leren. Want er is niemand die voor jou opkomt.

“Laat je de kaas niet van je brood eten”, leren veel vaders hun kinderen. Mijn vader leerde het mij tenminste wel!

De zorg van al die vaders is begrijpelijk, maar lopen zij (niet alleen de vaders maar ook de moeders) niet het risico om door die manier van opvoeden iets heel belangrijks kwijt te raken.

‘Ambities hebben is niet verkeerd’ leert het projectboek ons. Maar hoe gaan ambities en dienen dan samen op? Dat zijn vragen die belangrijk zijn in onze tijd. Hoe leren wij de nieuwe generatie christenen om op hun beurt opnieuw dienaar te worden in een samenleving die er niet zo veel mee op heeft?

3. De stand van zaken

Is het binnen de kerken zo slecht gesteld met dienen?

Nee!

Uit onderzoeken komt nog steeds naar voren dat in het vrijwilligerswerk veel meer christenen actief zijn dan niet-christenen. En dat zij meer bezieling hebben voor om te dienen;

ook dat christenen vaak meer over hebben voor allerlei goede doelen. Wij merken in onze gemeente ook dat nog steeds veel mensen bereid zijn om te dienen. Velen onder ons zijn actief in het werk in onze gemeente. Maar ook in het werk om onze gemeente heen: Buurman & buurman bijvoorbeeld kunnen veel goeds doen. Bijv. bij de Fam. Fatoos uit Bagdad. Iraakse vluchtelingen die hier in Barneveld onderdak gevonden hebben. Je kunt anderen zomaar helpen en die zijn er ontzettend blij mee. Gebeurt vanuit onze gemeente!

En het steunen van Oase, vanmorgen is Albert Hooijer daar.

We kunnen helpen met een paaspakketten actie. Oase is ons er dankbaar voor.

Jongeren gaan voorop in onze gemeente: veel van hen hier zijn wel eens mee geweest met Wordservants. Suzette en Janet zijn voor veel langere

tijd vertrokken. Tom is net terug en deze week vertrekken Gijs en Erika naar Zuid Afrika. Noem maar op.

Er zijn nog veel christenen die dienen, ook de jongeren.

En toch... laten de onderzoeken ook een verschuiving zien.

Dienen wordt moeilijker...

Dienden christenen vroeger vanuit hun overtuiging, meer en meer wordt zichtbaar dat zij nu dienen om wat ze er voor terug krijgen: waardering in de ogen van de mensen thuis, dankbaarheid van de mensen die je hulp geeft, en het avontuur van het wonen en werken in een andere cultuur. Maar als dat er nu eens allemaal niet is.

We merken dat het voor het gewone werk dicht bij huis veel moeilijker is om dienaren te vinden. Ja, het is ook zo gewoon: niemand valt het echt op, niemand is je er echt dankbaar voor en heel avontuurlijk is het ook niet.

Van een ouderling hoorde ik verhaal over zijn vader die zijn leven lang ouderling was: *mijn vader is altijd ouderling geweest in onze kleine*

gemeente. Al-tijd maakte hij er tijd voor: ook toen het slecht ging met zijn bedrijf vroeg hij geen ontheffing; zelfs toen hij ziek was en thuis achter de schuur stond over te geven van ellende, vertrok hij een half uur later toch op zijn fiets naar de kerkenraadsvergadering. Volgens mij miste hij nooit! Ik kan me niet herinneren dat hij er ooit voor bedankt is.

Ik denk dat wij ons zulk plichtsbesef bijna niet meer voor kunnen stellen. En dat wij ons afvragen hoe iemand het zo vol kan houden.

Dienen zonder dank je wel, puur uit overtuiging, vinden wij –denk ik– moeilijker dan de vorige generaties.

In ons project gaat het als het over dienen gaat nog méér dan over concrete actie, het gaat vooral over de houding die wij tegen over elkaar aannemen: een dienstbare houding. Het niet erg vinden dat de ander over mijn rug hogerop komt, zoals bij bokje springen. Maar iets om fijn vinden voor de ander. Dat is dienstbaar!

En niet het gevoel hebben dat je 'de bok bent' als niemand je bedankt voor wat je allemaal doet, maar dienen uit overtuiging. Uit liefde, vanuit je hart.

Hoe houdt je dat vol? Want om dienaar te kunnen zijn door jezelf weg te cijferen moet je er in slagen je eigen 'ik' af te zien.

En dat is net zo moeilijk als een volle voetbal onder water te houden.

Ons ik komt altijd weer boven drijven dat is niet zo omdat onze generatie zo egoïstisch is. Hoewel dat natuurlijk ook voorkomt, maar omdat we het moeilijk vinden om niet gezien te worden, niet bedankt te worden en geen erkenning te krijgen. Moeilijk om puur uit liefde te dienen.

Hoe doe je dat? Kijk naar je Heer, schrijft Paulus.

4. Dienen en laten dienen

In Fil 2, 1-5 roept Paulus op aan de Heer Jezus een voorbeeld te nemen. Eerst zakt de moed in je de schoenen: denken en voelen zoals Jezus doet, maar is dat geen maatje groot voor ons?

Ja..., voor ons alleen zeker.

We zouden nooit zo alleen kunnen dienen, uiteindelijk met het kruis op zijn rug, zoals onze Heer Jezus deed.

Niemand van ons kan dat... ; dat vraagt teveel van één mens.

Maar voor ons *samen* betekent zijn offer en daarna zijn voorbeeld veel (2x)! In die volgorde.

- Paulus roept **ons** in vs. 5 t.o.v. **elkaar** te denken als Jezus Christus. Hij vernederde zichzelf om daardoor ons te kunnen redden
Zeg maar: denk over elkaar zoals Jezus over ons dacht. Geef zijn liefde aan elkaar door!
Er is één voorwaarde om zo te kunnen denken en dat is onze bevrijding van de zonden. ¹³ *Broeders en zusters, u bent geroepen om vrij te zijn. Misbruik die vrijheid niet om uw eigen verlangens te bevredigen, maar dien elkaar in liefde, (Gal 5:13 NBV)*
- In vers 1 lezen we dat het geloof in die redding door de Heer Jezus heel tastbare gevolgen heeft: zij levert troost dat we bij deze verlosser Christus horen (Z.1); nieuwe moed door de onderlinge liefde die

daardoor loskomt; verbondenheid in de (éne) Geest die onder leeft en daaruit komt een sterke onderlinge sympathie tevoorschijn, die er eerder niet was.

- Maar (2) die vruchten van het geloof in de verlossing kun je alleen samen ontvangen. Eensgezind blijven is dus een voorwaarde. Je Heer kiest ervoor je die liefde via de andere gelovigen te geven Jij kunt anderen dienen door te troosten, bemoedigen en sympathie te tonen omdat je die ook zelf via van je Heer door die anderen ontvangt (Actie en reactie) – elkaar dienen is dus eerst ontvangen en daarna doorgeven aan de ander. NB Het is voor een mens onmogelijk te dienen zonder zichzelf te laten dienen (2x)
- (3) NB Jezelf wegcijferen is nodig om samen vooruit te komen. Dat kan betekenen dat ik de ander dien zodat die kan schitteren. Net als bij voetbal: als iedereen wil scoren verlies je de wedstrijd; we hebben ook mensen nodig die een voorzet geven, en als er geen verdedigers zijn

ben je weerloos. Dienen kun je alleen als er anderen jou helpen, jou dienen.

- (4) Daarom moet je kunnen voorbij kijken aan je eigen belang naar dat van de ander (van je ego afzien)... Dat betekent niet alleen afzien van je eigen belang, maar –zoals we zonet zagen- ook van je eigen behoeften: zoals erkenning en gezien en gewaardeerd worden. Hoe?
- (5) En dat kan alleen als je beseft hoe de Heer Jezus voorbijzag aan zijn eigen belang zodat Hij jouw kon dienen en je verlost van de zonden En zo is de cirkel rond.
- Je kunt elkaar alleen dienen door Jezus. Door zijn liefde te beseffen, te geloven dat Hij ons verlost heeft en dat je vrij bent om elkaar lief te hebben en te dienen. En zo Jezus' liefde door te geven.
➔ Broers en zussen: dienen kunnen we alleen samen.
Want alleen als we samen dienen wordt er aan alle voorwaarden voldaan.

Broers en zussen in Jezus Christus,

Hoe kun je het dienen volhouden in samenleving die er niet zoveel mee heeft?

Hoe kunnen wij dienen als ideaal doorgeven aan de volgende generatie.
Hoe kun je blijven dienen ook op de moeilijke plaatsen die minder tot de verbeelding spreken?

Door samen te dienen –broers en zussen- als één familie.

En elkaar te helpen van ons ego te kunnen afzien
door Jezus' liefde aan elkaar geven.

Dienen is een alleen een zaak persoonlijke overtuiging.

Van kiezen en doorzetten.

Alleen houdt niemand het uiteindelijk vol.

Zelfs de sterken niet.

Je kunt alleen dienen als je je ook laat dienen (2x)
door Christus, d.w.z. door je broer en door je zus

Door je te laten troosten
en je te laten bemoedigen
Door voor je te laten bidden,
Door sympathie van de andere te accepteren
en er gewoon voor te bedanken
Niet wegwimpelen maar gewoon zeggen: fijn dat je het zegt
Door er voor elkaar te zijn zoals de Heer Jezus er voor ons is.
Je kunt alleen hoog springen
als een ander zo nu en dan de bok wil zijn.
En de ander kan alleen hoger komen
als je dat op het goede moment ook voor de ander wilt zijn.
Dien elkaar dan door de liefde (Gal. 5,13)

Amen

Extended version

- **Jezus** zelf geeft de aanzet; Hij noemt zichzelf een dienaar
 - a. *Hij wordt zelf steeds zo genoemd* Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet Jesaja:
18 'Hier is de dienaar die ik mij gekozen heb, die ik liefheb en in wie ik vreugde vind. Ik zal hem vervullen met mijn geest, aan alle volken zal hij het recht verkondigen. (Mat 12:17-18 NBV)
 - Want wie is belangrijker, degene die aanligt om te eten of degene die bedient? Is het niet degene die aanligt? Maar ik ben in jullie midden als iemand die dient. (Luk 22:27 NBV)
bij het laatste avondmaal
 - zoals de Mensenzoon niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen.' (Mat 20:28 NBV)
bij de vraag van Johannes en Jakobus)z.o.'
- **Velen om Hem heen** noemen zich zo

a. *Maria is een voorbeeld*

Maria zei: 'De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.'
Daarna liet de engel haar weer alleen. (Luk 1:38 NBV)

b. *Simeon* 'Nu laat u, Heer, uw dienaar in vrede heengaan, zoals u hebt beloofd. (Luk 2:29 NBV)

c.

Jezus roept zijn **leerlingen** op óók zo te zijn:

a. *Wie is de grootste*

Hij ging zitten en riep de twaalf bij zich. Hij zei tegen hen: 'Wie de belangrijkste wil zijn, moet de minste van allemaal willen zijn en ieders dienaar.' (Mar 9:35 NBV)

b. *(op de vraag van de moeder van Johannes en Jakobus* Zo zal het bij jullie niet mogen gaan. Wie van jullie de belangrijkste wil zijn, zal de anderen moeten dienen, (Mat 20:26 NBV Mar 10,43v; Luk 22,26)

c. De belangrijkste onder jullie zal jullie dienaar zijn.

12 Wie zichzelf verhoogt zal worden vernederd, en wie zichzelf vernedert zal worden verhoogd. (Mat 23:11-12 NBV)

tegen de Farizeeën

d. 45 Wie is die betrouwbare en verstandige dienaar die de heer heeft aangesteld over zijn huispersoneel om hun op tijd te eten te geven?

46 Gelukkig de dienaar die daarmee bezig is wanneer zijn heer komt.

47 Ik verzeker jullie: hij zal hem aanstellen over alles wat hij bezit.

48 Slecht is echter de dienaar die bij zichzelf zegt: Mijn heer blijft voorlopig nog weg, (Mat 24:45-48 NBV) z.o. Luk 12,43

een trouw dienaar wordt geëerd

- e. Zijn heer zei tegen hem: "Voortreffelijk, je bent een goede en betrouwbare dienaar. Omdat je betrouwbaar bent gebleken in het beheer van een klein bedrag, zal ik je over veel meer aanstellen. Wees welkom bij het feestmaal van je heer." (Mat 25:21 NBV+ Luk 19,17v)
- f. *Voor het laatste avondmaal* Als ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen.
15 Ik heb een voorbeeld gegeven; wat ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen. (Joh 13:14-15 NBV)

Apostelen vatten het zelf ook zo op:

- a. Om als apostel zijn dienende taak te verrichten en de plaats in te nemen van Judas, die zijn ondergang tegemoet is gegaan. (Act 1:25 NBV)
- b. Paulus vestigde zijn blik op de leden van het Sanhedrin en zei: 'Broeders, ik heb een volstrekt zuiver geweten, want tot op de dag van vandaag heb ik mijn leven altijd in dienst gesteld van God.' (Act 23:1 NBV)

Zij roepen **hun leerlingen** weer op

- a. 5 Er zijn verschillende dienende taken, maar er is één Heer; (1Co 12:5 NBV)
- b. Broeders en zusters, u bent geroepen om vrij te zijn. Misbruik die vrijheid niet om uw eigen verlangens te bevredigen, maar dien elkaar in liefde, (Gal 5:13 NBV)
- c. Jij echter moet in alles nuchter zijn, je lijden aanvaarden, je werk als verkondiger van het evangelie doen, je dienende taak vervullen. (2Ti 4:5 NBV)
Leef als vrije mensen, en verschuil u niet achter uw vrijheid om u te misdragen, maar handel als dienaren van God.
17 Houd iedereen in ere, heb uw broeders en zusters lief, heb ontzag voor God en eerbiedig de keizer. (1Pe 2:16-17 NBV)

En die doen dat ook:

- a. Dorcas
- b. Ik heb nog een verzoek aan u, broeders en zusters. U weet dat Stefanus en zijn huisgenoten als eersten in Achaje tot geloof gekomen zijn en dat ze zich in dienst van de heiligen hebben gesteld. (1Co 16:15 NBV)
- c. 12 Om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst. Zo wordt het lichaam van Christus opgebouwd (Eph 4:12 NBV)